

1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI

Yıl 1886

Mayıs ayında

1 Mayıs gününde

Şikago kentinde

" Adedi devir, sıfır "

Şehir sustu "

" Cadde b os

Bir uçtan bir uca boş

Cadde boş, bomboş çekim gibi

Kesildi akmıyor su

Ne bir motor ugultusu

Ne dönen bir tekerlek var"

1886 yılının 1 Mayısında Şikago'da işçi sınıfı ilk genel grevinı yaptı. Ekmeğini ve işini korumak için. 8 saatlik iş günü için direndi. Can verdi, boyun eğmedi. Büyük bir gösteri oldu. İşçiler örgütü ve disiplinli idiler. Oysa burjuvazi günlerdir işçilerin karışıklık çıkaracağını, düzene bozacaklarını iddia ediyor, kendine bağlı serserileri ve paralı adamlarını silahlandıryordu. Şikago kentinde yüzbinlerce işçi haklı istemelerini haykırıyorlardı. Örgütü güçten korkan parababalari işçiler üzerine ates açtılar. Fabrikam önü bir savaş alanına dönmüştü. Ölen ve yaraalanın onlarca işçi vardı. Ama işçiler yılmamıştı. Ertesi gün bu olayı protesto etmek için, vurulan arkadaşlarını anmak için ve 8 saatlik işgünü mücadeleinin devam ettiğini anlatmak için toparlandılar. Birden fabrika polisi ateş etmeye başladı. Silahsız işçiler kırşunları umursamadılar. Bu sefer coplara yürüdüler, dağıttılar onları. Birçok işçi tutuklandı. Genel grevin örgütleyicisi, işçi önderleri Parsons ve 3 arkadaşı asıldılar. Parsons infazdan 3 gün önce çocuklarına sunuları yazıyordu: " Babanız, özgürlük ve mutluluk uğruna gönüllü olarak canını vermişir. Size miras olarak şerefli bir ad ve yapılmış bir görevi bırakıyorum, onu koruyun, bu yolda yürüyün."

Evet parababalari 1 Mayıs'ta 8 saatlik işgünü istenile bağılayan bu genel grevi kana boğ ular, fakat ne bu, ne de daha ileri haklar için verilen mücadeleyi durduramadılar. Ve 1 Mayıs 1886 gösterileri daha sonraki yıllarda daha da onları kazandı. Dünya işçi sınıfının, sermayenin boyundurduğundan kurtuluş mücadelesini singeledi. Uluslararası bir dayanışna günü haline geldi. 1889 yılında Fransa'da toplanan Uluslararası İşçi Birliği (Internasyonal) işçi hareketinin nihai amacının sosyalizm olduğunu ilân etti. Bir yandan da 1 Mayıs'ın dünya emekçilerinin dayanışmasını anlatan bir bayrağın olmasına karar verdi. O yıldan itibaren her yıl 1 Mayıs tüm ülkelerde büyük bir coşku ve sevinc içinde kutlanmaktadır.

Selman 1 Mayıs'a 1 Mayıs kutlayanlara

Selman neydanlarda özgürlük türküleri söyleyenlere !

Alın terinin yükseliğine selam durana

Selman....

Empiryalizme,

SömürİYE,

Kahrolsun diyene selam !

Kahrolsun nasırlı yürekli kere

Yaşasın nasırlı eller diye bağırana selam !

Bağınsızlık gülünün rengini, alinterinin

inbiğinden geçirip yaprağa dökene selam !

Ve meydanlardaki bayrağın toplunda bıçkınlaştacağı güne şimdiden selam !

Yıl 1921, 1 Mayıs

"Bütün ülkenin işçileri birleşin". Bu belgi ölüm kalın savaşlarının sürüp gittiği Sakarya istasyonunun duvarına yazılıyordu.

İstanbul emperialist orduların işgali altındadır. Gericiler, kukla padişah hükümeti, işbirlikçiler. İşgal kuvvetleriyle göbek göbeğe. İşte böyle bir ortanda işçiler halkın direniş gücünü şahlandırdı. Onbinlerce işçi 1 Mayıs 1921 günü Sarachane başında toplandılar. Hürriyeti Ebediye Tepesine kadar yürüdüler. İşçi sınıfının ulusal ve uluslararası istemelerini haykırdılar. Bu heybetli gösteri işgalcilerin dudaklarını uçuklattı. İstanbul halkına güç ve ümit verdi. İşçiler İstanbul'un sokaklarına "Bütün ülkelerin işçileri birlesiniz!" diye yazdılar. 1 Mayıs 1921 hem emperialist orduların işgali altında olması, hem de yurdunuzda ilk kez kutlanmasından dolayı ayrı bir önem taşımaktadır.

1 Mayıs, 1 Mayıs ilk dileğiniz,
Yaşatacak seni tunç bileğimiz,
Karakış günleri yansın kıl olsun,
Kırmızı çiçekli bahar uyansın
Birleşin
Gelin
Yerden yükselin
Birliksiz işçi, işçi değildir !

Yıl 1922, 1 Mayıs

Emperialist Fransız donanması Mersin'e demir attı, 1 Mayıs 1922'de. İlk isyan bayrağını kaldırdı işçiler. Bütün Mersin halkını emperialistlere karşı direnmeye çağrırdı. 1 Mayıs günü onbinlerce işçi ve enekci büyük bir gösteri yaptı. "Kahrolsun emperializm, kahrolsun emperialistlerin usagi İstanbul Hükümeti, Yaşasın 1 Mayıs!" belgileri haykırdı.

Yıl 1923, 1 Mayıs

Reji (tütün) işçileri yabancı şirketlere el konulması, 1 Mayısın işçi bayramı olarak tanınması, 8 saatlik işgüdü, hafta tatili, serbest sendika ve grev hakkı için greve çıktılar. O gün İstanbul'da ve Ankara'da üretim durdu. Trenler, tramvaylar çalışmıyor. Aynı gün Sakarya'da İnalat-ı Harbiye işçileri 1 Mayısı işçi bayramı olarak yığınsal bir biçimde kutladılar.

Yıl 1925, 1 Mayıs

Son olarak işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs kitlesel olarak bu yılda kutlandı. Türkiye burjuvazisi 1925 yılında işçi sınıfının birlik ve dayanışma günü olan 1 Mayısı yasaklattı. Bu günü Bahar ve Çiçek Bayramı olarak kabul etti. Fakat 1 Mayısın İşçi bayramı olduğunu unutturanmadı. Her yıl küçük gruplar halinde kutlanmaya çalışıldı. 1934 yılında yine Türkiye burjuvazisi 1 Mayıs öncesi ilericileri, militan işçileri tutukladı. Anı yine 1 Mayısın kutlanması en-gellenekti. Yine hesaplar boş çıktı.

1 Mayistan önceki akşam, işçiler mendillerde 1 Mayıs belgilerini yazdılar mendillerin ucularına taşlar bağlayıp elektrik tellerine attılar. Ertesi sabah halk elektrik telleride rengarenk 1 Mayıs bayraklarını gördüler. Böylece 1 Mayıs yine hatırlandı ve yine kutlandı. Yine kutlanıyor. Yine bir 1 Mayıs'ta, Adana'da aniden fabrikalarda paydos düdükleri çalmaya başlar. Her yere Cumhurbaşkanı İnönü'nün beyaz treninin az sonra şehre gideceği haberi yayılır. İşçiler karşılama töreninde hazır bulunmaları için işyerleri tatil edilir. Tüm kolluk kuvvetleri istasyon çevresinde birleşmiştir. Cumhurbaşkanı beklenmektedir. Oysa aynı anda kentin başka bir yerinde bir bahçede toplanan işçiler 1 Mayısı kutlamaktadırlar. Bir kavak ağacına çekilen 1 Mayıs bayrağı dalgalanmaktadır. Polis clayı haber alıp, gelene kadar kalabalık çoktan dağılmıştır.

Analar, bacılar, kardeşler, görüyoruz ki 1925'de yasaklanan 1 Mayıs işçi emekçi bayramı o yıldan sonra bizlere nasıl tanıtıldı. İlkokul, ortaokul kitaplarında nasıl anlatıldı? "1 Mayıs bahar bayramıdır, 1 Mayıs'ta kırlara gidilir, piknik yapılır" dediler. 1 Mayısın işçi bayramı olduğunu bileyen istenedi parababalı ve onların iktidarları. Neden? Çünkü onlar tüm dünya işçilerinin birlik ve dayanışmasından korktular. Parababalıları ortak istedikleri kadar 1 Mayıs bahar bayramıdır diye feryat etsinler. Bizler artık tanıyoruz gerçek 1 Mayısları. Artık bizleri kandıramazlar.

1 Mayıs işçi sınıfının sömürgeye karşı savaşını içinde doğdu. Akıllardan çıkmaya yozak bir tarih olarak perçinlendi. Tüm dünya işçilerinin daha güzel bir dünya için savaşlarını, uluslararası birlik ve dayanışmalarını sergileyen bir bayram günü haline geldi.

1 Mayıs kapitalist ülkelerde, işçi sınıfının sömürgeye başkaldırısının kutlandığı bir gündür. Sosyalist ülkelerde ise, 1 Mayıslar sosyalizme inanmışlığın, sosyalizmi kuran güçlerin, dosta düşmanabirkez daha göstergesidir. İçinde yaşadığınız kapitalist düzende ana ve enekçi olarak iki kez sönürlüen bizler, kadınlar için 1 Mayıslar daha bir önen kazanmaktadır. Bizler "kurtuluşumuzun işçi sınıfı öncülüğünde verilen barış, denokrasi ve toplumsal ilerlene savaşını ile gerçekleşeceğinin" bilincindeyiz. Bu bireyle, 52 yıldan sonra tüm yasaklanalara rağmen Türkiye işçi sınıfının öncülüğünde ilk kez yığınsal olarak kutlanan 1976 1 Mayısına kadınlarınız da kitlesel katıldılar.

1 Mayıs ayında bahar içinde
İşçi çilesinden baktı yürüdü.
Vahşilerin kaba gücü önünde
Şöyle alaylıca baktı yürüdü.
Aç gözünü gafil, halkını tanı
Faşist baskılardan çok yandı canı
Toprağı suladı gençlerin kanı

1976 1 Mayısını bir işçi şöyle anlatıyor:

"1 Mayısı, burjuvazi Türkiye'de Bahar Bayramı diye yutturnak istediler. Halbuki biz daha 1920'lerde Ulusal Kurtuluş Savaşı verirken bu bayramı kutladık. Daha sonra burjuvazi bunu kaldırmış, rafa koymuştı. Ana biz bu yasağı kirdik, kutladık 1 Mayıs 1976'yı. Bir nayısı kutlamaktan dönerken aynı işçi değil din. Çok mutluyduk. İşçilerin birleşliğini, alanlara sığ纳dığını gördün o gün. Geceli gündüzlu çalışmanın bayran hazırlığı için. O gün Sarachane'den Taksim'e yürüken, özgürlük, mutluyduk. İki haftanın yorunluğunu birden atmıştık. Alandan eve dönerken dinç ve gençti. Yeniden doğduk o gün. Ben 1955'den beri işçiyim. O gün Türkiye işçi sınıfının gerçekten neydanlara sığ纳dığını görünce bir işçi olarak çok kıvanç duyдум."

DISK'in öncülüğünde gerçekleştirilen büyük eylen yürekleri tutuşturdu. Ve 1 Mayıs 1977'ye gelindi. Tüm dünyada eneğin bayramı olan 1 Mayıs ülkenizde ilerici güçlerin etkinliğini, gücünü ortaya serdi. 1 Mayıs (Taksim) alanına giden yollar insan dolmuştu. İşçi tulularıyla işçiler, beyaz gönlükleriyle sağlık enekçileri, mahalli kiyafetleriyle folklo ekipleri, kırınızı çatkılarıyla, karanfilleriyle kadınlarınız, İKD'liler, ellerinde umudun çiçekleri çocukların yürüdü yarının savassız ve sömürüsüz dünyasının unutları yürüdü. Taksim'e analarının, babalarının bayramı için, kendi bayranları için. Yürüdü onbinler, onbinler yüzbin oldu ve yürüdüler şarkılarla, türkülerle, yürüdüler oyunlarla, narşalarla.

.//..

İstanbul, İstanbul olalı böyle tören görmedi. Görmedi böyle bayram. Sindirmedi yüreklerine tekeller, bu bilinçli, bu görkenli, bu örgütlü ve disiplinli yüksensel eyleni. Sindiremezdi CIA ve MIT. Sindiremezdi uluslararası tekeller, sindiremezdi anansız sönüryü sürdürmek isteyen gözünü kan bürümüş parababalari. Her boydan ve soydan naocular sindirenezlerdi. Sindirenediler de, kustular kan kustular.

" Onlar ümidi düşmanıdır sevgilim
akarsuyun,
Meyva çağında ağacın,
serpilip gelişen hayatın düşmanı."

1 Mayıs alanının kana buladılar. Vurdular, vurdular, vurdular. Devirdiler fidan gibi 7inden 70 ine kadar 34 kişiyi. İşçi sınıfı barışçıl bir eylemin gerektirdiği gibi donatmıştı kendisini. Barışçıl eylenen olanaklarıyla göğsünü siper etti bu kan kusan namlulara. Ama şunu da gördüler: Türkiye işçi sınıfı kurşundan da ağır havaları paraparça ederek, işil işil aydınlik günleri canlı pahasına da olsa yaşatmaya and içisti. Hem de kurşun yağmuru altında.

O ne önde,
ne arkada
sırada, sıranızdaydı.
Ve yanındakinin kanlı başı onum onuzuna eğilince
ona sıra gelince
sayısını saydı.
Söz istemez
Yaşlı göz istemez
Çelenk nelenk lazın değil
Susun
sıra neferi uyun.

Yıl 1978, 1 Mayıs

Yıldırımadı burjuvazi işçi sınıfını, emekçileri, aydınları, gelecek güzel günler için mücalele etmek kararında ve azinde olań tüm demokrasi güçlerini. Söknedi nylar önce baslattıkları yalan dolan. "Yine olay olacak, kimse katılmamasın, bu sefer daha çok insan ölecek" korkutucaları. Halka Çağrı yaptı burjuvazinin borazanları, sokaklarda dolaşınalar, kirlara çıkışınlar diye.

Ana söknedi yalanları, söknedi korkutucaları. Yıldırımadı. İşçi sınıfı, emekçiler yürüdü sömürücü güçlerin üzerine 1977 1 Mayısından daha güçlü, daha bilinçli, daha kararlı olarak haykırdı hep bir ağızdan:

" Daha gün o gün değil,
Derlenip dürülmesin bayraklar,
Dinleyin, duyduğunuz çakalların ulumasıdır
Safları sıklaştırın çocuklar
Bu kavga faşizme karşı,
Bu kavga hürriyet kavgasıdır !"

1978 1 Mayısında, İKD kortejinde, anneler, ablalar yürüdü. Başlarında kırnızı çatkılarıyla, incecik sesleriyle ve olağanüstü disiplinleriyle ilerici kadınlar yürüdü. 1978 1 Mayısında kadınlarımız faşizme üyesine bir tokat vurdular ki, öyle döştüler ki faşizme !

1978 1 Mayıs'ı için bir yazارınız bir gazetedede şu satırları yazmıştır:

"Dün akşam, Adalet Hanım kardeşin dün akşam, iyice yundun, arındın. Tas tas su dökünüp, temizlendi. Sonra sabah oldu. En pak, en yeni elbiseleri rimi giydim. Sanki bayranlıklarını. Çeyiz sandığının en dibinden, elli iki yıl önceki ipek çorabını çıkardım, geçirdim ayağına. Başına evladım bellediğim İKD'li kızlarının verdiği kırımızı çatmayı çattım da geldim Adalet Hanım. Eğer ölürsen, eğer o kara dinliler, o kanlılarınız gene kurşun basarlarla üstünüze, 71 yaşında yerlere serilirsem, 1 Mayıs alanında üstün basın pak olsun. Kana bulanmış bedenini bayranlıkların örtsun. Görenler aşkolsun İKD'li Zübeyde Nineye, aşkolsun doğrusu. Bak nasıl da temiz-pak. Bak nasıl da has giyinli desinler. Aşkolsun İKD'li ihtiyara d esinler." diyordu Zübeyde Nine.

Böylece 1 Mayıs 1979'a geldik. Ana 1979'a çok daha zor, çok daha ağır koşullarda, sıkıyönetin altında geldik. Ana yılmadan kararlığınızı bir nebeze bile kaybetmeden geldik. 1979 yılında, ülkenizde bir yandan faşist tırmanış hızla artmakte, enekçi kiteler, kapitalist bunalımının yükü altında ezilmekeydi. İşsizlik, inflasyon, pahalılık alabildiğine artmıştı. Böyleki koşullarda işçi ve enekçi yiğinların 1 Mayısı her zanankinden daha yiğinsal kutlaması beklenen bir gerçeği. Bu gerçeğin burjuvazî de farındaydı elbet. Ve siyasal iktidarı eliyle 1 Mayıs törenlerinin İstanbul'da yapılması Sıkıyönetin Komutanlığının kararı ile engellendi. Fakat, işçisiyle, enekçisiyle, kadınıyla, erkeğiyle tüm ilericiler, demokratlar, yurseverler 1 Mayıs'ı yine kutladılar. Bu sefer'de Ege'nin güzel kenti Izmir'de kutlandı bayram. Ve İzmir'in Cuhuriyet alanının adı, cybirliliği ile "1 Mayıs Cuhuriyet Alanı" olarak değiştirildi. 100 binler, burjuvazinin yasak zincirini bir kez daha kırmışlardı.

Yıl 1980. Yine Mayıs ayına geliyoruz. Yine 1 Mayısı kutlayacağız. Yüzbinler, hatta milyonların yüreği 1 Mayıs için çarpacak! Bugün, 1921'de 1 Mayıs kutlayan ilk öncülerin şanlı mirasını taşıma şerefi bizlere düşecek. Bugün dünden daha coğuz, daha güçlüğümüz, daha örgütlü ve disiplinliyiz.

Bu yıl içinde bulunduğuuz koşullar geçen yillardan kat kat ağır. İnsanca ve onurlu bir şekilde yaşamak bir yana yaşamak bile olanaksız hale geldi. Eskiden de yetmeyen maaş ve ücretlerinizle, artık ayda bir kilo dahi et alamıyoruz. Çocuklarınız altı delik ayakkabı ile dolaşıyor. Bizler çoğu kez, bir basma entari dahi diktiremiyoruz. Hepimizin yüreği, bugüne ve geleceğe dair korkularla dolu. Acaba kendimiz veya eşimiz istenilemeyeceğiz? Acaba, sokakta kör bir kurşun canımızı alacak mı? Acaba, eşimiz, oğlumuz, kızımız akşam eve dönecek mi? Bu sorular her geçen gün daha fazla kafamızı meşgul ediyor.

Bugün, işçi sınıfınız biliyor ki, Demirel hükümeti kendisi için ücretlerin dondurulması, grev ve sendika hakkının rafa kaldırılması, iş saatlerinin uzatılması, çalışma koşullarının kötüleşmesi denektir. Refarandum hakkının yasalaşmasının olanaksızlığı demektir. Kisacası, daha çok işsizlik, daha çok pahalılık, daha çok sömürülme demektir.'

Demirel hükümeti, menurlar, teknik elemanlar için, grevli toplu sözleşmeli sendika hakkının bir hayal olarak kalması denektir. Yetersiz maaş, ağır vergi yükleri denektir. Sürgün, kiyim, iştan atılma denektir!

Öğrenciler, gençlik bu hükümetin ve benzerlerinin varlığının, öğrencinin özgürlüğünün yok olması, can güvenliğinin ortadan kalkması denektir. Genişliğimiz şunun çok iyi biliyorlar: Bu düzen südüükçe, bir faşist kurşuna hergün bir fidanın yere devrilmesi kaçınılmazdır.

Ya kadınlarımız için bu hükümet neler vaad etmektedir? Demirel Hükümeti kadınlarımıza, gözyası, evlat acısı, boş file, boş tencere vaadediyor. Hergün kuyruklarda tüketilecek bir ömür ve geleceğe güvensizlik, mutsuz bir yaşam vaadediyor.

Kıscası Parababalalarının hükümetleri işçi ve emekçi halkınız için yok-sulluk, işsizlik, can güvenliğinin yok olması, baskın zulüm, tutukevleri denek.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi parababaları ve onların iktidarları işçi ve emekçi yiğinları, sömürüye ve baskiya boyun egen, sessiz köleler olarak görmek istiyorlar. Ana yanılıyorlar. Bizler, maas ve ücretlerinizin satın alma gücünün hergeçen düşmesine karşı kayıtsız kalamayız! Sayıları milyonlara varan işsizler ordusuna kendinizin katılmasını bekleyemeyiz! Bizleri ne sıkıştırırlar, ne DGM'ler, ne baskı yasaları, ne iştan atma tehditleri ne faşist kurşunlar yıldıranaz !

Bu kararlılığını eylemlerinizle de gösteriyoruz. Dün Tekel'de, Tariş'te, Çukobirlik'de direnen onbinler bugün grev meydanlarına çıkan yüzbinler bunun kanıtıdır. 40 bin metal işçisi, 30 bin tekstil işçisi, 100 bin gıda işçisi MESS'lere, Narin'lere, Koç'lara, Öza 1'lara, Demirel'lere karşı direniyorlar. Ekmeklerini ve işlerini korumak, geleceklerini güven altına alabilmek için savaşım veriyorlar. Bu dalga, yurdun dört bir yanına yayılmaya başladı bile. Hergün yeni bir yerden, yeni bir direniş, yeni bir grev haberi geliyor. Hergün yüzbinler niting alanlarında, yürüyüşlerde, bunalımların yükünü taşınamacaklarını haykırıyorlar ! İşçiler, emekçiler, köylüler, gençler, kadınlar, DİSK'in genel grev çağrısını yaşama geçirmeye hazırlanıyorlar.

İşte 1 Mayıs 1980'e böylesi şanlı günlerde giriyoruz. Dündan tam 95 yıl önce Amerikan işçi sınıfının gerçekleştirdiği bir genel grevin anısına kutladığımız 1 Mayısı, biz de ülkemizde gerçekleştireceğiniz bir genel grevin şanlı habercisi olarak görüyoruz!

İşimiz, aşımız, ekmeğiniz, canınız vereceğiniz savaşımıza, bu konudaki kararlılığımıza, yiğitliğimize bağlı. Bunu unutuyoruz. Ve 1 Mayıs 1980'i şerefli tarihine, bunu bizlere miras bırakan işçi sınıfımızın savaşkan geleneğine yakışır bir biçimde kutlanaya and içiyoruz!

1 Mayıs 1980'i, tüm Türkiye'yi kapsayacak bir genel grevin karşılıyor ve haykırıyoruz : YAŞASIN 1 MAYIS !

TUSTAV